

R E G É L Ő.

PESTEN Csötörtökön December 12^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön: Fél-
évi díja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Buda-
pestiek évnegyedenként is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' lovagművészek. *(Folytatás.)*

Mindnyájan németül beszéltek közönségesen, de idegen
szóejtéssel, 's nem ritkán franczia vagy olasz szavakkal ke-
verve. Apa és leány úgy látszott protestans, de az anya
romai hitű volt.

Élismódjok, valamint ruházatjuk (Garderobe) 's diszle-
teik (Decoratio) jóllétet árulának-el, melly a' Berliniek
számos látogatásaik által naponként nevededett. Ritter
leányasszonyt valamennyi ifiú embernek az elegans világból
látnia, 's felőle itélnie kellett. A' mű-értők, kik az aljas
nevetségést (niedrig-komische) nem veték-meg, nem csu-
dálhaták eléggé az öreg Ritternek derék és furcsa mimeléseit
(Mimenspiel), 's a' nem igen torzoló (karrikaturázó) bohóc
majmoskodásai igen sok pártfogókat gyűjtének. Egy pár
údvarlón, 's a' lovaszon kívül csak e' négy személyből állott a'
társaság. Ha este az előadásnak vége lön, mindig szobájok-
ba vonultak, és se látogatásokat se meghívásokat el nem
fogadtak. A' szigorúság, mellyel az öreg Ritter leányára
vigyázott, közönségesen ismeretes volt. A' leánya csak
apjával jelent-meg, nélküle soha; mindaz által úgy látszott,
mintha ebben a' leány semmi erőltetést sem érzett volna;
ő mindenekkel szeliden és nyájason beszélt, 's apjának szó-
talansága és komolysága élénk, sokszor gyermekes vidor-
ságát nem hátráltatá. A' midennapi asztal felett tartott
beszélgetésekből észre vevé Fridrik, hogy a' leány sem izlés-
ben se műveltségben hátra nem maradt. Ismerte ő több újabb
nyelveknek legjobb 's leglelkesebb költőit, hanem még is
tisztá, igénytelen (anspruchlos) természetisége, mellyben

magát szabadon 's őszintén kimondá, volt az, mi neki legnagyobb bajt adott. A' szépségeket, vagy hizelgéseket, melyeket naponként kellett hallania, magától szokott könnyűséggel elutasítani tudá, 's azok felett tréfálni szokott. A' sok szerelmes pillantásokat 's közben nem éppen szerény nyilatkozásokat, melyeknek e' helyzetében, még apjának jelenlétében is ki volt téve, ugy látszott, mintha vagy nem értené, vagy nem venné észre.

Fridrik egykor minden finomságát 's merészségét arra fordítá, hogy Giasindának, apja jelenlétében bár, világos szerelem-vallomást tegyen. A' hang, mellyel azt Giasinda viszonzá, a' grófnak vérét arcaiba kergeté, 's a' finomság, mellyel ezután illy nyilatkozások nevetséges voltát vele érezteté, 's hogy azután láthatóképpen más fiatal embereknek nagyobb figyelmet mutatott, mind ezek a' grófot sokszor majd nem zavarba hozák, 's féltékenységet (Eifersucht) mesterkélty egykedvűséggel kellett elpalástolnia. Sokszor vádolá szívében ekkor a' leányt finom tetszvággal (Gefallsucht); de hijában, az első nyájas pillanat, vagy szelid szó ismét elegendő volt őt kimenteni a' gróf előtt.

Igy tévelyedett-el naponként mind inkább egy mindig nevedő szenvedély csalkertjébe, míg magát még szabad 's vidor vándor-madárnak tartá, melly csak rövid ideig gyönyörködik azon, hogy szinleg a' megfogottat játszhassa. A' sok apró szerelmeskedések, melyeken bátran átesett, 's melyeket közönségesen már nyolcz nap mulva elfelejtett, minden kétséget oszlatának fejében e' mulattató összeköttetés felől, melly őt már is olly mértékben foglalatostkodtatá, hogy ellentállhatlan ösztönt érzett magában kinyilni. Éppen ezért kezdé levelét ma Hellmanhoz írni, kiről azonban jól tudta, hogy Homérból egy varians jobban érdekli, mint valamennyi szerelem-történet széles e' világon. De a' levél bevégzettlen maradott. Könyvvvel a' kezében Falkenberg ismét egész reggel szobájában maradt, 's Giasindát a' mellék-szobában tánczolni, nevetni, és énekelni hallá. Már tizennégy napja volt, hogy az aranysasnál tartozkodott, 's még nem tudta, milly alakú Berlin. Máskor csak néhány napok kellettek neki az idegen város emlékeinek, nevezetességeinek 's mulató helyeinek megtekintésére. Mindnyájan csudálkoztak e' külö-

nős utazó felett, ki mindig hon marad, míg maga különben vig utazó életének ezen változását nem látszatott észre venni. Végére asztalhoz csengetének, 's ő ebédre ment, és szokott helyét elfoglalta. Mihelyt az asztali társaság leült, 's Ritter leányassz. néki ellenében helyet foglalt, legott élénk beszédbe ereszkedett vele. Á' mult esti előadásáról beszélt most, 's a' nélkül, hogy olly szót ejtene, melly hizelés lett volna, egyáltalában dicsérni kezdi a' szabad művész-életet, 's élénk lelkesedéssel dicsére a' szerencsét, mellynél fogva az életet illy fény-ponton keresztül tánczolni, vagy lábuj hegyen egy vad paripa hátán lehet keresztül repülni a' levegőben.

Giasinda neki igazat adott, 's művészetének őszinte dicséretén megörülve gyermekesen triumpháló pillanatot vete komoly atyjára, ki szótalán, mint előbb is, fejét rázogatta.

„De édes Istenem — monda most gondatlanul Giasinda — hát nem próbált illyeket életében még soha gróf ur? Nincs könnyebb valami e' világon, csak az ember kedvét 's örömét lelje benne, 's ne legyen szédelgős vagy félénk.“

„Mig gyermek voltam — viszonya Fridrik — legnagyobb örömem voltak illy gyakorlások. Azon időtől fogva nem találtam alkalmat, 's azon kívül-is — —“ éppen egy szót akara ekkor mondani arról, mi benne helyzetére nézve illetlen volt volna; de azon pillanatban érzé a' szó sértőségét is ebbeli kinyilatkozásokban, 's pirulva elhallgatott.

„No 's? 's azon kívül? — Nem illenék egy grófnak 's előkelő urnak! Nemde ezt akarta bizonyosan mondani?“ — szavába esék a' fürgé leánya. — „De mért ne? Hát nem szabad királyoknak, és hercegeknek kitáblázott pallókon tánczolni, vagy valamelly vad vadászlovon vágdatni, a' nélkül, hogy felségüket elvesztenék; mért ne szabadna hát ezt könnyebb 's gyorsabb módon tenniük?“

„Igaz — monda hevesen a' gróf — az ember igen hajlandó magát korának igen fonák véleményei 's nyomorult balítéleteinek rabjává tenni. Volna még erő 's magán állóság a' világon, bizonyára nem lenne az olly egyforma 's untató. De ez már fájdalom! úgy van; a' legbátrabb férjfiak, kik szabadságról 's függetlenségről büszkeséggel beszélnek, magok se mernek az utszán végig menni, ha csak fejeken egy

izetlen kőcz-torony nincs, 's a' parisi vagy londoni divatáros vagy szabó tyrannismusának nem szörnyetegei. Azért mindig örülök, ha embereket látok, kik magokat ezen unalmas formáktól elszakasztották, 's mint szabad vándor-művészek, kiknek szabadalmok van a' világot tetszésök szerint elintézni, a' világot beutazzák, 's éppen olly jól állnak fejeken mint lábaikon a' nélkül, hogy valakinek igaza volna botrányozni rajtok.“

„Bravo, bravo! ezt tőlem tanulta“ — kiálta bohóc, ki mellette ült, 's búzgólkodó beszédje alatt alkalmat talált a' gróf palaczkját kézre keríteni. Éppen az utolsó cseppeket ürité-ki békes páviáni vigyorgással a' jó rajnamellékinek, „Hó hó! — folytatá beszédét — ez valódi venyige-lév volt.“

„Jól van biz az bohóc-koma!“ mond Fridrik, 's más palaczkot kért, mig az alatt a' többivel nevetett, 's e' közönséges bohóskodáson jobban, mint minden egyebek, gyönyörködék.

De az öreg Ritter homlokán a' ránczok csoportosodni kezdenek. „Az én számomra! — inte a' pinczésnek — tartogasd Pietro az e' féle elménczségeket a' színhelyre, ott hasznát vehetjük“ folytatá szavát vidor társához fordulva, 's egy mélyet sohajtván ismét közönséges merengésébe esett vissza.

Olly nagy ritkaság volt ezen öreg csudálatos kötéljárótól csak egy szót is hallani, hogy most közönséges halgatólön az asztal felett; hanem bohóc a' dorgálásra olly hosszú 's innepies képet csinált, hogy ismét közönséges kacagást indított, 's így a' fenakadt mulatság újra folyni kezdett.

„Mit ad gróf ur, ha én kegyedet nyolcz nap alatt valamennyi mesterségimre megtanítom?“ morda bohóc enyelgő szomszédjához.

„A' főelvben már egyet értünk: szabadság minden művészetek dajkája; ezután következik a' bátorság, 's hogy az ember ne aggódjék valamelly ostobaságot mondani, ha megfizetik; mert éppen a' legnagyobb ostobaságok legnagyobb elménczségek, csak jámbor szívből jöjjenek: mivel éppen az válik a' nemes emberi természetnek becsületére, hogy nem mások okossága az, mi legtöbbnyire megneveltet minket; ön okosságunk az, 's az ember soha sem érzi ma-

gát eszesbnek, mint mikor azon felfedezését hiszi, hogy más becsületes ember sem egészen ostoba.

„Ebben nem egyezhetem — viszonya Fridrik — az ember éppen úgy nevezheti ön bohóságait mint másokéit. De hogy az ostobaságot az együgyűek kaczagásának művészileg kitegyűk, bizonyosan olly talentum kívántatik, melly tanulás által meg nem szerezhető; 's ha mindjárt kegyed engem nyolcz nap alatt bohóc szerepének egész theoriájára megtanítana is, ahhoz egyszersmind jókedvét, 's arczat kellene költsönzenie, ha csak egyet is nevetségre akarok birni.“

„Gróf ur hizelkedik — mond a' bohóc — én legjobb kedvemmet, mint a' pinczés tudhatja, e' zöld palaczkból meritem; 's nagy hasonlatosságom van ama fürge állathoz, melyet az ördögnek kellett teremtenie, hogy az embert parodiázza; ez olly elsőségem, melly éppen nem kedveltető. De mint mondom, le akarom magamat kötelezni, hogy gróf urból nyolcz nap alatt olly bohócot készitek, mint azt csak kívánni lehet, ha különben felettébb derék művészetünk iránt csak ugyan olly tisztelettel viseltetik, mint velem el akarja hitetni, 's méltatlannak nem találja, ha a' nemes főtetőn áll, midőn valamennyi egyéb előkelőbbek lábaikon járnak.“

„Ó éppen nem e' helyzet volt az, melyet ügyes életökből különösen akartam kijelelni — felele neki a' gróf, poharát vigan ki üritvén — ez valóban igen is erőltetne; más volt, a' mit gondoltam. Mi nekem olly igen tetszik, az amaz erőltetlenség 's nagy merészség a' súlyirányos mestersegeknel (aequilibristische Künste). Volna csak Ritter leányasszony ebben tanítóm, meglátná kegyed, hogy hálás, és szorgalmas tanítványa fognék lenni. Mert soha valamit alaposan férjfiaktól nem tanulhattam, és se járni se beszélni soha nem tudnék, ha Dámák nem viselik vala gondomat.“

„Kár valóban gróf ur! — szólla most Giasinda — hogy a' hizelgő bizodalmat nem illeszthetem magamra, 's dajkájával mérköznöm nem szabad; különben nagy kedvem lehetne tanulás-vágyát, 's alkalmasságát próbára tenni.“

A' gróf arczai égtek; élénk lelkesedésében éppen készült a' félig tréfából mondott ajánlást elfogadni; de midőn

szemei a' vidor Giasindát keresék, hogy kikutatná, vallyon a' nyilatkozást valónak vagy ingerkedésnek tartsa-e, apjának halavány ránczos képéből olly szomorú vonás lépett elejébe, hogy Fridrik álmélkodva némult-el; mert azon ábrázat, mellyel az öreg komikus reá tekintett, olly szeges ellentétben áll a' szóbeli vidám és merész étellel, 's leányának derült könnyelműségével, hogy ugy tetszék a' grófnak, mintha itt egy meggondolatlan, odavetett szó egy egész ember-életnek szerencsétlenségét huzná maga után. A' beszédbeli megállapodást, melly ez által eszközölteték, az öreg Ritter felkelésre használá. Majd azután a' többiek is felkeltek, egymást futólag megköszönték, 's kiki szobájába indult. *(Folytatás következik.)*

II. N É P I S M E R T E T É S.

Kakas-viadal. Bizonyos Marsden nevű utazó azt beszéli, hogy Sumatra szigetében az embereknek annyira szenvedelmökké lett a' kakas-viadal, hogy az a' lakosok közt inkább komoly foglalatosság, mint gyönyörködés. Alig látni ott egy embert utazni, ki hóna alatt kakast ne vinne, és sokszor megesik, hogy ötven személy is összetalálkozik ki-ki hóna alatt egy kakassal. A' fogadásokat annyira viszik, hogy egy viadal kimenetelére egész jószágukat, sőt feleségeiket 's leányaikat-is kiteszik, hogy a' veszítő nem ritkán egyenesen a' koldus-botra jut.

Orosz kocsisok. Az orosz kocsisok szépsége valóban magas ideát ad az Oroszok testalkotásáról: azonban tudni kell, hogy ezen emberek kiválogatottak; mert az orosz ur kocsisának választásában legtöbbet néz annak külsejére; e' mellett viseletök eredetisége is emeli szépségöket. De adjunk csak nekik süvegjek helyett háromszegletű kalapot, bajusz és szakállok helyett sima állat, hajporos haját 's hosszú úgy nevezett czopfot, kaftánjaik helyett liberíát, akkor vége szépségöknek! Nem látszik ott már az erő, friseség, és ügyesség, melly ezen embereket annyira szembe szökteti. Maga a' császár is becsüli e' nemzeti izlést, midőn, kivevén az udvari pompa 's cerimonia-napjait, mindig illy nemzeti öltözetű kocsisok által viteti magát.

III. JELES MONDÁS.

A' R e m é n y.

Hasonló egy ladikhoz a' remény,
 Viz, állhatatlan tenger a' pályája,
 Hab, örvény, szikla, felhő, köd hazája,
 Járása a' hullámok szellemén.
 De száz aranyvár ragyogván szemén
 Hiú ígéretekkel elcsal szája,
 És messze, messze hordván vitorlája
 Elveszt örökre minket a' kemény!

Töltényi.

Gondolat-töredékek. Szerelmet kívánni senkitől se lehet, mert az senki kényétől se függ; tiszta égi adomány ez, valamilyen a' lángész: de lehet gerjeszteni, eleveníteni, 's vezérleni.

Minthogy nincsenek tökéletes halandók, kimélve kell néha a' jó barátok hibáit eltűrni, vagy a' barátságról végképen le kell mondani-

Udvary.

IV. K Ö L T É S Z E T.

E m l é k ü l.

Elrepültek olly sebesen,
 Mint az álom képeim,
 Rövid együtt lételünknek
 Szende rózsa-perczeit:
 És csak édes emlékekkel
 Andalítnak vissza még
 Báj-virányom enyhelyébe,
 Hol veled boldog valék.

Elrepültek: — ó de képed
 Fogynak bennem él,
 'S lelkem egy jövődő létben
 Szébb találkozást remél.

Hát ne könnyezz! Mint a' villám
 Száll-el a' kéj-pillanat,
 'S szüntelen reánk temetve
 Csak kin és keserv marad.

Ó ne könnyezz, bár ha kedves
 Együtt lételünk vala
 Bájosabb leszen bizonyval
 Viszonzás hajnala.

Beczko.

Mai ismertető.

„Mamám! hogy sziveljük? jól látod ó!“
 Így szólt Netti a' kis boszorkodó
 „Viklerbe mint öltözött

A' nép, mint mi; mind minket követ ő;
 Hisz' így nem lesz semmi ismertető
 A' főrend 's köznép között!“

„Lesz még lányom! — lön a' bölcs felelet —
 A' nemes szív — mellybe vad gőg helyett
 A' szelidség költözött.“

Szekrényesy.

V. KÜLÖNFÉLE.

Ali Pascha. Azon számtalan egymással ellenkező tudósítások, melyeket Mehemet Aliról a politikai hírlapok eddig közltek, nem elégségesek ezen emlékezetes embernek valódi caractere képét adni. Az e' részben uralkodó homály egy angoly hírlapban közlött levélbeli közlemény által csak még nagyobbított az állítólag tiszteletre méltó és igazság szerető, Thebe 's Egyptus egyéb tartományaiban több ideig tartozkodott, közlő által; mert ha az említett közlemény való, ugy Mehemet Ali Mulei Ismael 's a' kelet egyéb kegyetlen zsarnokival egyenlő fokon állna. „A' pascha — így ír azon Angoly — éppen egy fontos reformot hozott-be tartományaiba, mely abban áll, hogy a' spanyol tallérok értékét (20 $\frac{1}{2}$ piaster) 15 piasterre alászállította, 's mindeniknek, ki illy érczet feljebbi vagy alábbi értékben elvesz, vagy kiad, orra levágatik, 's az érczet el kell nyelnie. Már is számtalan embereket látni az utszákon orr nélkül, sőt a' szerencsétlenek egyikének kezei is levágattak, 's azoknak töveik forró olajba mártattak; a' két levágott kezét azután nyakába akaszták, 's így az utszákon végig kísérteték poroszlok által. Mindezek három évvel ez előtt történtek. A' paschának minden jobbitásai katonai természetűek; a' nép legnyomorúbb és szegény állapotban, 's mint vad állatok erővel fogatnak katonai vagy tengeri szolgálatokra. Papiros-pénz is van forgásban, mely 40 procentet vesz, de azért mindenki mint egészet köteles elfogadni. A' pascha egészen reá termett, hogy ennyi ellenkező elemeket féken tartson.“

Ujszó. „Hej! hogyan hívják a' menagerie-t magyarul, tudod-e? — No ha nem tudod, megmondom: „Állat-táplánytár“ — „Bohó!“ — „Nem tréfa, nem! hiszen Áken ur Pesten ugy nevezi a' szegletekre ragasztott hirdetményben; „Ugy!; de hát mi az a' „táplÁNY“ az a' „TÁR“? az az „Állattáplánytár!“, — Hány tárunk van már tíz év óta, azt csak a' jó Isten tudná elszámlálni, vagy R. ur a' maga két ezer szavaiból: szótár, kincstár, raktár, könyvtár, tudománytár, műtár, szintár, képtár, gyógyszer-tár, hangtár 's a' t. 's a' t. de állattáplány - tár, uramfija állattáplánytár! szóval, egy szóval, egyetlen egy szóval „állattáplánytár!“

aa.

Komoly rejtvény

Hó-szin keblem lánggal lobog
 Pedig a' szívem nem dobog;
 Én magam' másért emészttem
 Nem siratják elenyésztem,
 Pedig minden jámbor kedvel,
 Csak az egy tolvaj nem szível.

Mester Károly.

Előbbi rejtvény: 1) Csóka. 2) Nap.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utzája 612.